

10

10

17

P2

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

VODA

19. jan 1933
Premijera 18. decembra 1932

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAH



LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 34/II

TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 18. decembra 1932

France Vodnik:

Joža Vomerger: „Voda“

Naš mladi pisateljski rod, ki je nastopil po vojni, v času od prevrata do danes, ni samo bogat z načrti, marveč je tudi z deli dokumentiral samega sebe. In čeprav ta rod komajda tridesetletnikov — večina je mlajša — samo po sebi razumljivo še ni na višku, je vendarle obogatil podobo naše književnosti tudi že do sedaj z vidnimi, novimi ter edinstvenimi potezami, bodisi v liriki, epiki, dramatici in kritiki. Tega dejstva danes ni mogoče utajiti nikomur več, pa bodi še tako nezaupljiv in črnogled. Dela so namreč tista, ki glasno govore za to, da je ta rod, ki šteje mnogo imen — neutajljiv fakt slovenskega kulturnega življenja.

Prva povojna leta so pomenila zlasti bogato žetev *lirike*, katero predstavljajo imena Anton Vodnik, Tone Seliškar, Srečko Kosovel itd. Nujno je v zadnjih letih sledila liriki tudi povojna mlada proza z Miranom Jarcem, Bogomirom Magajno, L. Mrzelom in Miškom Kranjcem v ospredju. Čudno pa bi bilo, če bi se mladi naposled ne poizkusili tudi v drami. Letošnje leto je bilo v tem oziru zelo plodno: dalo nam je dva mlada dramatika, Krefta in Vomergerja, ki oba kažeta nemalo talenta in sposobnosti, da z novimi deli obogatita našo dramatiko. Zato ju je naše Narodno gledališče tudi uvrstilo med letošnji dramski spored. S Kreftovimi Celjskimi grofi je gledališče otvorilo letošnjo sezono. Sedaj je prišla na vrsto Vomergerjeva »Voda«.

Za iskrenega obiskovavca naše drame gotovo ni večjega veselja, nego doživeti zopet premijero novega izvirnega slovenskega dela. Povsod lepo, doma najlepše — velja v nekem smislu gotovo tudi za umetnost. Zlasti književnost je tako tesno zvezana z življenjem ter zemljo, da je razen splošno veljavnih umetniških lepot in vrednot treba ugotoviti na vsakem delu posebej še neki prečudni čar in neopredeljivi vonj, ki mu ga dajejo milje, občutje, jezik in morebiti še kaj. Nedvomno ima vsaka umetnina kot izraz ali pa ogledalo življenja razen estetske vrednosti tudi še globok sociološki smisel, bodisi narodni, ali socialni, ali religiozni; skratka razodeva poleg umetniške tudi življenjsko iskrenost.

O Zdi se mi, da je »Voda« delo, ki dokaj harmonično združuje oboje: oblikovno spretnost in domačnost anekdote. Mislim, da je to že nekaj in da se avtorju ni treba prav nič sramovati svojega prvenca. Z njim nam je ustvaril dobro ljudsko komedijo, ki je že do sedaj doživela nekaj prav lepih gledaliških uspehov na raznih slovenskih odrih, a jih bo v bodoče nedvomno doživela še mnogo več.

Med njene najznačilnejše poteze je treba šteti najprej snovno pestrost. Slovensko kmetiško okolje je podano zelo dobro in prepričevalno. Reči smemo, da ga je avtor zadel tako psihološko kakor jezikovno. Njegovi kmetje so živi, iz življenja vzeti liki. Takšni so po svojih značajih, mišljenju, govorici. Delo vobče napravlja vtisk največje objektivne verjetnosti in bi po svojem osrednjem vsebinskem jedru moglo biti izdelano tudi kot resna drama, zlasti kot slika kmetiške konservativnosti, naivnega častihlepja, skoposti, a tudi socialnih nasprotij. Toda avtor je očitno bolj nagnjen h komediji. K temu ga navaja že lahna satirična žilica, ki mu je tudi v pričujočem delu narekovala marsikateri prizor, v katerem nam odgrinja razne slabosti našega kmetiškega človeka. Pri tem ga vodi seveda tudi misel, ljudstvo vzgajati, a ne z naukom in pridiganjem, marveč s humorjem in smehom. V delu je zares toliko pristnega in zdravega humorja, toliko bogate besedne in situacijske komike, da je težišče igre kljub vsemu v komediji kot taki. V komediji, to je sproščene in vesele, a ne v burki, kar moram posebej poudariti.

Zapletljaji osrednje zgodbe okrog vodovoda, a še bolj zapletljaji postranskih ljubezenskih zgodb so več ali manj konvencionalni. Vsekakor pa je zamisel za glavni razplet dovolj močna osnova za preprosto ljudsko komedijo, kar hoče biti »Voda« po avtorjevih intencijah. Tehtnejše kakor z literarnega vidika se mi zdi delo pa z odrskega vidika. Delo je izredno teatralično ter je ustvarjeno v prvi vrsti za gledavca in poslušavca. Posrečena je zlasti kompozicija posameznih prizorov, zlasti skupinskih. Imenitne pa so tudi posamezne osebe, n. pr. občinski tajnik Jakopič, Primožek, Tine itd. Teater in smeh! Vendarle pa imamo občutek in zavest, da vse to ni le zabava, marveč da resnično gledamo komedijo življenja.

*

Joža Vombegar je še mlad. »Voda« je njegov literarni prvenec, čeprav je za njo napisal že novo dramo z naslovom »Vrnitev«. Le-ta pa je v nasprotju s komedijo resnega značaja. Na splošno moremo reči, da nam je Vombegarja dala naša literarna tradicija. Njegova slovstvena prednika sta Levstik in Finžgar. Pisatelj je privzel njuno načelo: ljudski realizem, združen z vzgojnostjo, toda v umetniški obliki. Ideja takega dela more biti nujno samo kolektivna, to je v tem primeru ljudska. Prav tako pa mora biti tudi snov zajeta le iz okolja ljudske socialnosti. Vse to, združeno z umetniškimi zahtevami klenega

jezika, ki je slast za nepokvarjeno slovensko uho, odrske kompozicije zdravega ter resničnega humorja nam nudi tudi »Voda«. Zato smemo biti tega najnovejšega slovenskega dramskega dela resnično veseli!

Japonsko gledališče

(Dalje.)

Nekatere igre sem videl po večkrat, tako da jih pač lahko opišem.

Ena se je imenovala »Mačke iz Odasaki«. Je prav posebna igra.

*

V prvem prizoru nastopajo plemiči, ki se krepčajo v občestni gostilni. Zelo oholo se vedejo in prav nič ne skrivajo svoje potrpežljivosti, če jim krčmar takoj ne prinese skodelice slabega čaja; pač pa so preveč imenitni in plemeniti, da bi tudi plačali. Krčmar mora biti lepo tiho, kajti s takimi tiči ni dobro češenj zobati.

Drug za drugim prihajajo po cvetni stezi, po dva meča v pasu in plačujejo — z bobnečimi besedami.

Zastor se odpre, klop potegnejo na stran in pred seboj zagledaš notranjost skromnega svetišča, majhen zvišen prostor, od katerega vodita dve stopnici navzdol.

Odrski delavec postavi malo ograjo tja, kjer se začne cvetna steza.

Iz svetišča pride ženska, sede kraj žare in kadi. Svečenica je. Torej svetišče s svečenicami, Amadera.

Kmalu se pojavi pri ograji eden izmed plemičev, ki smo jih prej videli v gostilni, in sicer najdrznejši od vseh; stoji pred ograjo in prosi za vstop. Svečenica gre k ograji in razvije se razgovor; da nima rada gostov in da bi bilo pač bolj pametno, če gre kam drugam nočit. V svetišču ni nič kaj prijazno. Marsikateremu gostu so že ponoči izpili kri, da so ga našli mrtvega zjutraj. Toda plemič ji odgovarja, da je zgrešil pot, da mu je kraj neznan, pa še noč je. Končno mu svečenica odpre, plemič vstopi, sezuje obuvalec in sede na blazino poleg svečenice. Pogovarjata se. Plemič ji pove svoje ime. Sin je onega plemiča iz Odasaki, katerega je umorila mačka. Da, ona pozna njegov rod. On pa, da se dvignil na pot, da maščuje očeta.

Nato gre plemič spat in svečenica ga spremi do postelje. Oder je prazen.

Toda naenkrat prihiti po cvetni stezi neka ženska, bliskovito in obstoji naenkrat, se nagiba poševno nazaj, torej v pozi, ki pomeni nekaj strašnega. Zavita je v bleščečo črno svilo z rdečimi cvetkami, obraz ima snežnobel, strahotno zareče oči, črni lasje so ji novežani v šop. Divja, lepa in plemenita se ti zdi. V rokah drži posodo s cveticami. Začne govoriti v zvokih divjih zverj v črnem gozdu, vsaka beseda je tehtna in strahotna.

Ker pa občinstvo ne razume prav nič, je še bolj napeto.

Svečenica se vrne, pride k njej, spregovori par besed s to čudno žensko in ji končno v zadregi odpre. Kako hodi ta strahotni gost! Kot zver, kot panter. Kako govori, mrzlo, ponosno, brez sočutja do ljudi, vsa zavita v prežečo grozo. Krasna je črna obleka, rdeče cvetlice, divji lasje, blede kameniti obraz s po-barvanimi ustnicami sladostrastnega morilca, žareče oči. Svečenica se zahvali za cvetje, gost se prikloni ledeno vljudno in odgovori. Služkinja prinese svetilko. Veliko koko iz prosojnega papirja na štirih črnih lakastih nogah.

Skrivnostni gost postaja nemiren. Opazuje svetilko in se smehlja. Kako nečloveško, prežeče smehljanje!

»Kako lepo diši olje!« pravi. In na kakšen način! To zveni kot preteče zavijanje zveri.

Svečenici ni več moč prikrivati svoje zadrege in bi rada odšla. V obleki zagonetne ženske nekaj zažvenketa (zakaj še nismo videli njenih rok?) in za trenotek se spači njeno blede kamenito lice. Svečenica se prestraši. Kaj je to — ? Zakriči in zbeži.

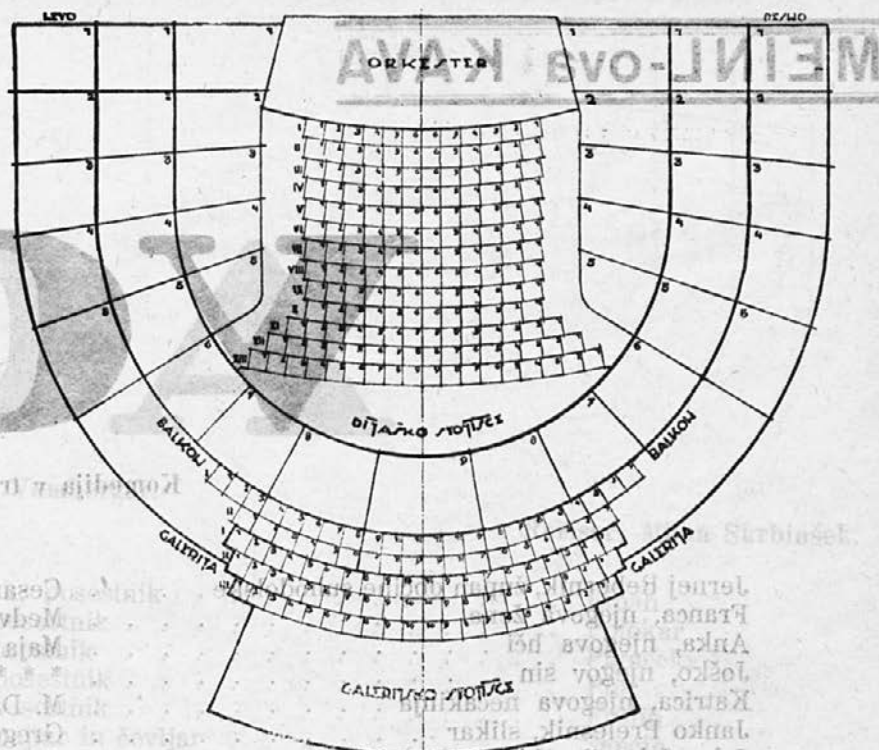
Takoj se splazi lepa divja žena k svetilki, jo odpre in vtakne glavo v njo. Vidi se obris posode za olje — in naenkrat jezik, ki sreblje olje — in obris mačje glave. (Dalje prih.)

Razno

»Corps à Corps«, v 3 aktih, napisala Fordyce, mlada, talentirana pariška igralka. Sama je napisala gledališki komad in je nedvomno dokazala, da ima dramatski talent in da jo smemo šteti med »nade« mlajše generacije. — Mlada dama Antoinetta je izvoljenka in hkrati nastavljenka knjigarnarja, ki mu je s svojim delom trgovino dvignila in dobi zato mesečno 2000 frankov. V njo se zaljubi mlad mož in ji zaupa svoje premoženje, 3000.000 frankov; s tem denarjem kupi ona novo trgovino ter pusti knjigarnarja in njegovih 2000 frankov. V štiriletnem skupnem življenju s čednim mladim možem je Antoinetta trgovino tako dvignila, da je obogatela. Sedaj odslovi čednega mladega moža, obdrži pa njegovih 300.000 frankov, ter si izbere drugega ljubavnika, ki o njem misli, da je zelo bogat. Toda nima nič; zato mu dveh mesecev pokaže vrata in slutimo, da ima v zalogi drugega, res bogatega industrijalca, ki naj igra vlogo tihega družabnika. Poleg tega je mlada dama zelo počutna in beleži v svoji beležnici vse intimne izraze naklonjenosti, ki jih je doživela, po številu in kvaliteti. Delo vsebuje mnogo psihološki osupljivo pravilnih potez, pravih dialogov in najintimnejših reakcij, pa tudi naivno ciničnih opazk; iz tega se takoj spozna, da je delo napisala ženska, ki je zelo, zelo mlada; kajti le velika mladost zmore skoro absolutno cinično odkritosrčnost. Upajmo, da bo Fordyce izpolnila pričakovanja, ki jih je v tem delu dala slutiti, in da se bo kmalu proslavila kot dramska pisateljica.

RĚ.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI



A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

MEINL-ova KAVA

VODA

Komedija v treh dejanjih

Spisal Joža Vombegar.

Režiser: Milan Skrbinšek.

Jernej Rebernik, župan občine suhodolske	Cesar
Franca, njegova žena	Medvedova
Anka, njegova hči	Maja
Joško, njegov sin	* * *
Katrica, njegova nečakinja	M. Danilova
Janko Prelesnik, slikar	Gregorin
Jaka Jakopič, občinski tajnik	Jerman
Marko Ažman, trgovec in lesni industrijalec	Skrbinšek
Martin, njegov sin	Drenovec
Kne, bogat kmet, bivši župan	Bratina

Primožek, posestnik	Lipah
Jeran, posestnik	Potokar
Špin, posestnik	Pianecky
Robas, posestnik	Plut
Lužar, posestnik	Freljh
Šimen, bajtar in čevljar	Sancin
Hribarica, vdova, posestnica	Rakarjeva
Tinče, njen sin	Kralj
Poštar	Breziger

Blagajna se odpre ob pol 20.

Čačetek ob 20.

Konec pred 23.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 32 —
„ II. - III. vrste	„ 30 —
„ IV. - VI. „	„ 27:50
„ VII. - IX. „	„ 25:50
„ X. - XI. „	„ 23 50
„ XII. - XIII. „	„ 21:50

Lože v parterju	Din 108 —
I. reda 1-5	„ 108 —
6-7	„ 128 —
II. reda 1-4	„ 76 —
5-6	„ 81 —
Peti ložni sedeži v parterju	„ 22 —
I. reda	„ 27 —
II. reda	„ 16:50

Din 108 —	Balkon: Sedeži I. vrste	Din 21:50
„ 108 —	„ II. „	„ 18 50
„ 128 —	Galerija: „ I. „	„ 15 —
„ 76 —	„ II. „	„ 12:50
„ 81 —	„ III. „	„ 10:50
„ 22 —	Galerijsko stojišče	„ 2:50
„ 27 —	Dijaško stojišče	„ 5 50
„ 16:50		

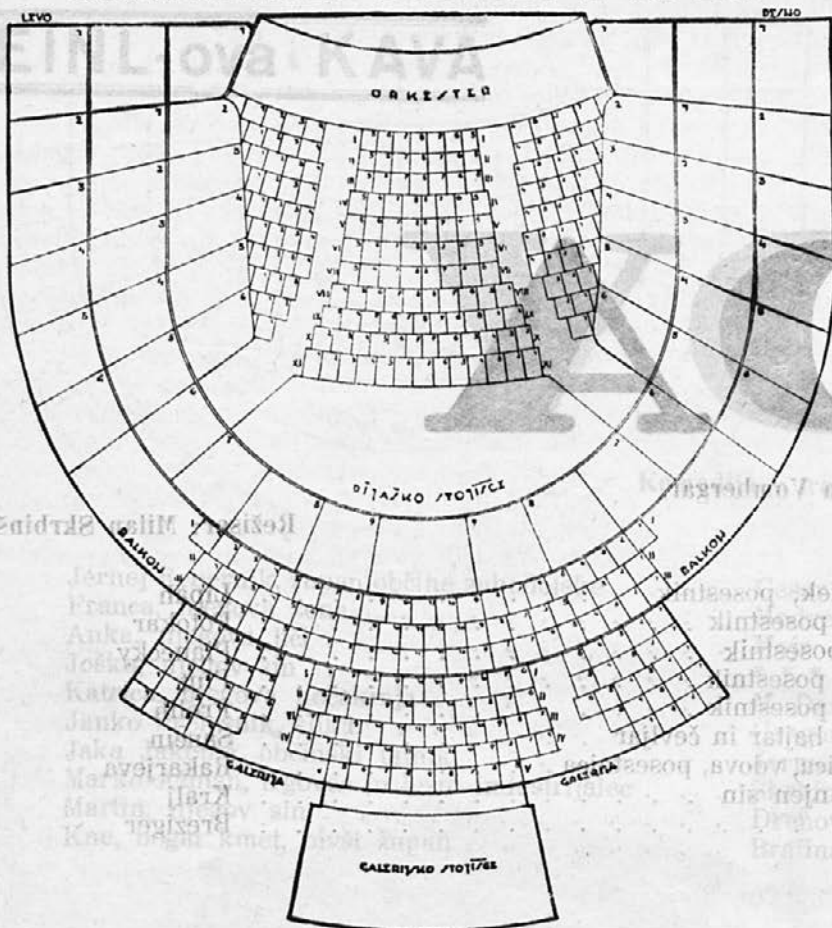
Din 108 —	Balkon: Sedeži I. vrste	Din 21:50
„ 108 —	„ II. „	„ 18 50
„ 128 —	Galerija: „ I. „	„ 15 —
„ 76 —	„ II. „	„ 12:50
„ 81 —	„ III. „	„ 10:50
„ 22 —	Galerijsko stojišče	„ 2:50
„ 27 —	Dijaško stojišče	„ 5 50
„ 16:50		

Predpisana taksa za penzije je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni in v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

D

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI




Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago  Nizke cene